

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Flexibilisering maatschappelijke opvang Midden-Limburg

Zaaknummer: 145524-2020

Datum: 19 januari 2021

Inleiding

Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is elke gemeente verantwoordelijk voor het bieden van beschermd wonen en maatschappelijke opvang aan burgers die deze zorg (tijdelijk) nodig hebben. De gemeente Venlo ontvangt als centrumgemeente van het Rijk middelen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de regio Noord- en Midden-Limburg. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben de uitvoering van de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang tot 2022 gemandateerd aan de gemeente Venlo. Hiertoe is een samenwerkingsconvenant gesloten met bijbehorende verwerkersovereenkomst. Deze afspraken lopen nog tot en met 31 december 2021. Via het project 'Regionale samenwerking inwoners met complexe problematiek' worden nieuwe afspraken per 1 januari 2022 voorbereid. In dit voorstel wordt ingegaan op het proces rondom het flexibiliseren van de maatschappelijke opvang in de regio Midden-Limburg.

Flexibilisering maatschappelijke opvang

In de regio Noord- en Midden-Limburg is de flexibilisering van de maatschappelijke opvang eerder al op een aantal plekken ingezet. Zo is de centrale opvang in Weert in 2014 omgevormd naar een opvang in tragehuizen in de wijken van de gemeente Weert.

Ook in Noord-Limburg is de dag- en nachtopvang, die destijds centraal gesitueerd lag in Venlo, omgevormd naar een aantal bedden met toezicht en een aantal tragehuizen in Venlo en Venray.

Deze flexibilisering van de maatschappelijke opvang past naadloos bij de Wmo 2015 en het eerder vastgestelde beleid voor kwetsbare inwoners in de regio Noord- en Midden-Limburg:

- regiovisie bijzondere doelgroepen waarvan uw college op 3 december 2019 (114645-2019) heeft besloten deze te verlengen met 1 jaar tot 1 januari 2022;
- uitgangspunt 5 in het kader van de Noord- en Midden-Limburgse samenwerking per 1 januari 2022 (14 april 2020: 32589-2020): *gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zetten in op zoveel mogelijk spreiding van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen over alle gemeenten, waarbij de gemeenten een nader te bepalen reëel tijdspad hanteren.*

Doel van het beleid is het realiseren van een duurzame uitstroom van de burger vanuit de maatschappelijke opvang. Om dat te bewerkstelligen is de ambitie om de ondersteuning (zowel tijdens de periode van opvang als tijdens de periode daarna) van de burger daar te organiseren waar de kans op herstel het grootst is, dus waar het kan, zo dicht als mogelijk bij iemands eigen omgeving, lokaal, in de wijk¹. Dit betekent dat we de huidige concentratie van voorzieningen in een beperkt aantal gemeenten willen ombuigen naar meer spreiding van voorzieningen over de regio.

¹ Waar 'wijk' staat, moet gelezen worden 'wijk, buurt, kern, straat'

In Midden-Limburg gaan we het jaar 2021 gebruiken om de flexibilisering vorm en inhoud te geven. Door middel van dit collegevoorstel willen we uw college informeren over deze opgave en vragen akkoord te gaan met de invulling van deze opgave.

Wat staat ons te doen in 2021?

Fysieke omvorming

Met uitzondering van de gemeente Weert (zie hierboven) wordt de maatschappelijke opvang in Midden-Limburg nog grotendeels centraal vormgegeven. Maatschappelijke opvang wordt in onze regio geboden op de volgende plekken:

- Spoorlaan Zuid 29a Roermond: nachtopvang, dagopvang, vervolgoopvang en crisisopvang;
- Rijksweg Horn (sociaal pension): vervolgoopvang.

Het voornemen is om deze centrale plekken in 2021 om te vormen naar twee typen opvang:

1. opvang voor individuele burgers in zogenaamde trajecthuizen in de wijk. Met een maximum van 3 burgers per woning;
2. opvang voor gezinnen in zogenaamde gezinshuizen in de wijk. Met een maximum van 2 gezinnen per woning.

Op dit moment is de verwachting dat voor de omvorming 9 trajecthuizen en 4 gezinshuizen nodig zijn.

Daarnaast blijft er op de Spoorlaan Zuid 29a te Roermond centraal een aantal plekken beschikbaar voor die burgers die (nog) niet klaar zijn om in een woning in de wijk te gaan wonen, de zogenaamde interne bedden. Er is geen sprake meer van een slaapzaal. Alle burgers beschikken over een eigen kamer waar 24/7 toezicht wordt geboden.

Bij de omvorming van de maatschappelijke opvang hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. de maatschappelijke opvang moet lokaal in elke gemeente beschikbaar zijn;
2. de maatschappelijke opvang moet in verbinding staan met / aansluiting zoeken bij de lokale infrastructuur in elke gemeente;
3. de maatschappelijke opvang moet betaalbaar zijn.

Hieronder volgt puntsgewijs een toelichting op deze uitgangspunten.

Ad 1 Lokale beschikbaarheid

Zoals hierboven beschreven is de ambitie om maatschappelijke opvang daar te bieden waar de kans op herstel het grootst is. Vaak is dat een plek zo dichtbij als mogelijk bij iemands eigen omgeving. Het streven is om burgers / gezinnen die dakloos worden zoveel mogelijk op te vangen in hun eigen gemeente. Of, wanneer dat niet direct mogelijk blijkt, zo snel als mogelijk weer terug te leiden naar hun eigen gemeente.

Hierop is een aantal opmerkingen te maken;

- een focus op opvang en herstel in iemands eigen omgeving, betekent ook iets voor de wijze van organisatie van een 'vindplaats' van burgers en de toegang tot de maatschappelijke opvang. Deze dient meer lokaal georiënteerd te zijn;
- binnen de maatschappelijke opvang geldt het principe van landelijke toegankelijkheid. Dat betekent dat de maatschappelijke opvangvoorziening in de gemeente waar iemand die recht heeft op opvang zich meldt, ook eerste opvang moet bieden. Ook wanneer deze persoon afkomstig is van buiten de grenzen van de gemeente / regio. Voor deze categorie burgers moet binnen de traject- en gezinshuizen én de interne bedden ook (tijdelijk) een oplossing worden geboden. Uitgangspunt is ook bij deze groep dat er, in afstemming met de gemeente van herkomst, waar mogelijk wordt ingezet op een traject in de gemeente van herkomst;

- voor sommige burgers is opvang binnen de eigen gemeenten niet bevorderlijk voor hun herstel bijvoorbeeld vanwege een negatief sociaal netwerk;
- het is niet mogelijk / wenselijk om in iedere wijk binnen een gemeente maatschappelijke opvang te realiseren. Dit zou leiden tot leegstand en is exploitatietechnisch niet haalbaar.

Ad 2 Verbinding lokale infrastructuur

Maatschappelijke opvang is een tijdelijke voorziening. Zoals omschreven in de Wmo 2015 dienen de inspanningen binnen de maatschappelijke opvang erop gericht te zijn dat burgers zich weer op eigen kracht kunnen handhaven in de samenleving. Hierbij is het belangrijk dat al tijdens de periode van opvang wordt gewerkt aan de situatie na verblijf in de maatschappelijke opvang. Het gaat hier onder andere om zaken als het vinden van een passende woonruimte, een stabiel inkomen, een zinvolle daginvulling en het opbouwen, verstevigen of herstellen van het sociaal netwerk.

Om hier een passende invulling voor te vinden moet de maatschappelijke opvang zoveel mogelijk aansluiten bij de lokale infrastructuur en het lokale netwerk in de directe omgeving van waar de burger uit wil stromen. Samenwerking in de keten is dus noodzakelijk.

Ad 3 Betaalbaarheid

Moveoo heeft als huidige aanbieder van de maatschappelijke opvang in de regio Midden-Limburg aangegeven dat de omvorming van de opvang van centraal naar kleinschalig en flexibel in de wijk kostenneutraal kan worden uitgevoerd in het jaar 2021.

Deze kostenneutraliteit is één van de beoordelingsgronden geweest op basis waarvan de MGR (Modulaire gemeenschappelijke regeling: entiteit die de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten ondersteunt bij de inkoop van (onder andere) maatschappelijke opvang) heeft aangegeven dat er bij de fysieke omvorming van de maatschappelijke opvang in 2021 binnen de huidige aanbestedingsafspraken die Moveoo heeft met centrumgemeente Venlo geen sprake is van een zogenaamde wezenlijke wijziging.

Op 1 februari 2021 wordt er een nieuwe aanbesteding maatschappelijke opvang in de markt gezet voor de periode vanaf 1 januari 2022 voor de regio Noord- en Midden-Limburg. Het is aan de samenwerkende gemeenten als opdrachtgever om ervoor te zorgen dat er voor de opdracht voor maatschappelijke opvang vanaf 2022 voldoende middelen beschikbaar zijn. De eindverantwoordelijkheid in deze ligt bij centrumgemeente Venlo².

Conform planning is op 1 juli 2021 duidelijk wie vanaf 2022 de opdrachtnemer wordt voor maatschappelijke opvang vanaf 1 januari 2022.

Inhoudelijke ontwikkelopgaven

Naast de fysieke omvorming van de maatschappelijke opvang ligt er ook nog een aantal inhoudelijke ontwikkelopgaven op de plank voor het jaar 2021. Het gaat hierbij om:

- het vormgeven van grijs wonen;
- het omvormen van de toegang;
- het anders organiseren van de daginvulling;
- het bevorderen van duurzame uitstroom.

In bijlage 1 geven we aan binnen welke kaders aan deze ontwikkelopgaven wordt gewerkt.

² Op het moment van het opstellen van dit collegevoorstel wordt onderzocht of de middelen voor maatschappelijke opvang onderdeel worden van het regiobudget Noord- en Midden-Limburg. De uitkomst van het onderzoek is van invloed op de verantwoordelijkheidsverdeling.

Ook bij de uitwerking van de inhoudelijke ontwikkelopgaven is de aansluiting bij de lokale infrastructuur van groot belang. Door lokaal te zorgen voor een sterk netwerk (vangnet) kan voorkomen worden dat mensen instromen in de maatschappelijke opvang. Aan de andere kant kan dit netwerk er ook voor zorgen dat mensen duurzaam uitstromen uit de maatschappelijke opvang waarbij ze een stabiele basis vinden in de wijk.

Vervolgproces

Om invulling te geven aan enerzijds de fysieke omvorming en anderzijds de inhoudelijke ontwikkelopgaven is het voorstel om een projectstructuur in te richten. Deze projectstructuur zal in ieder geval bestaan uit een (ambtelijke) projectgroep en een (bestuurlijke) stuurgroep met hierin een vertegenwoordiging van elke Midden-Limburgse gemeente en een afvaardiging van Moveoo. Afhankelijk van de uit te werken onderdelen worden er werkgroepen geformeerd waarin, naast een vertegenwoordiging van gemeenten en Moveoo, afhankelijk van het onderwerp, ook andere ketenpartners zitting zullen nemen. Bij andere ketenpartners gaat het bijvoorbeeld om woningcorporaties, GGZ-partners,

De projectgroep krijgt als eerste taak om een projectplan op te stellen inclusief een projectplanning en de projectstructuur verder vorm te geven.

Advies bedrijfsvoering (Financiën, HR, Juridisch)

Gevraagd besluit

Het college heeft besloten:

1. akkoord te gaan met de wijze waarop de flexibilisering van de maatschappelijke opvang in Midden-Limburg in 2021 vorm en inhoud gaat krijgen;
2. akkoord te gaan met de inrichting van een projectstructuur rondom de flexibilisering van de maatschappelijke opvang in Midden-Limburg waarin iedere gemeente vertegenwoordigd is.